

Рецензия

от **проф. д-р Богдан Боянов Мирчев**, член на научно жури, определено за конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по шифър 05.04.06 – „Литература на народите на Европа, Америка, Африка и Австралия“ (Нова английска литература), обявен от Софийския университет „св.Климент Охридски“ и обнародван в Държавен вестник, бр.90 от 16.11.2010 г.

В конкурса участва само един кандидат, **доц.дфн Стефана Минкова Русенова**, която е редовен преподавател по английска литература в Катедрата по англицистика и американистика на Софийския университет.

Г-жа Стефана Русенова е родена през 1946 година в град Свищов. Завършила е през 1965 година 114. гимназия с преподаване на английски език в София. След това става студентка по английска филология в Софийския университет. Дипломира се през 1971 година и придобива квалификация „специалист по английски език и литература и преподавател в средните училища с втора специалност немски език“. През 1977 година, след спечелен конкурс, е зачислена на задочна аспирантура към Катедрата по английска филология и през 1988 година защитава успешно дисертационния си труд на тема „Функции на образността за портретуване на героите в ранните романи на Д.Х. Лорънс“. Присъдена ѝ е научната степен „кандидат на филологическите науки“. След представяне на хабилитационен труд на тема „М. М. Бахтин и Д.Х.Лорънс: между монологизма и диалогизма“, през 1998 година е избрана за доцент от Научния съвет към Факултета по класически и нови филологии и ВАК към МС и присъжда това научно звание. През 2010 г. защитава докторска дисертация на тема „Репрезентация на изгнанието: Джоузеф Конрад, Владимир Набоков, Ева Хофман“ след което ѝ бива присъдена научната степен „доктор на филологическите науки“.

Госпожа Стефана Русенова е имала възможност да разшири своите професионални знания и умения участвайки в няколко летни семинара и други специализиращи обучителни форми в чужбина - във Великобритания в университетите в Лондон, Лийдс, Улверхемптън

и Кеймбридж, в Австрия – университетите в Залцбург и Инсбрук, в Канада – Университета на Британска Колумбия.

Професионална ѝ кариера съответства на етапно придобитата от нея квалификация в България и в чужбина. Непосредствено след дипломирането ѝ като филолог тя работи няколко години (1971-75) в Радио София, редакция „Предавания за чужбина“ като преводач-говорител на английски език. От 1975 до 1980 година е редовен преподавател по английски език в катедра „Западни езици“ на Факултета по класически и нови филологии на Софийския университет, а от 1980 до 1983 е командирована като лектор по български език в университетите в градовете Лийдс и Шефилд, Великобритания. През 1984 година е преназначена като старши асистент в Катедрата по английска филология. В тази катедра, която днес се именува „Англистика и американистика“, г-жа Русенова през 1988 година е повишена в научно звание - „главен асистент“ (1988 г.), а десет години по-късно, през 1998 година, става доцент по английска литература в същата катедра. Трудовият ѝ стаж по специалността според документацията за конкурса е 40 години и 4 месеца.

Започнала академичната си дейност в Софийския университет през 1975 година като редовен преподавател по английски език на студенти, които не следват английска филология, от 1985 година г-жа Стефана Русенова води вече семинарни упражнения по нова и най-нова английска литература за студенти-англисти. През 1991 година Катедреният съвет ѝ възлага лекционен курс по нова и най-нова английска литература с хорариум 60 часа лекции и 60 часа семинарни упражнения. След въвеждането на тристепенната форма на университетско обучение през 1998 г., тя става титуляр на основния лекционен курс по нова английска литература - „От викторианство към модернизъм“, предназначен за студенти от бакалавърската степен на обучение на специалността „Англистика и американистика“. Същевременно преподава и в магистърската степен на същата специалност, където води лекционни курсове на тема „Британският модернизъм“. От 1988 година досега г-жа Русенова е водила като гл.асистент, а по-късно като доцент, общо 8 теоретични лекционни курсове в научната област история на новата английска литература и 9 лекционни курсове на литературно-исторически теми за студенти в магистърската степен. Била е научен ръководител на един докторант, който сега е пред защита на дисертацията си, както и на общо 35 дипломанти, защитили магистърски

тези. През периода 2006-2008 г.тя е била ръководител на литературната секция към Катедрата по англицистика и американистика и също така и на преподавателския колектив от тази катедра, изработил кредитната система за дисциплините в специалността „Англицистика и американистика” и учебните планове за магистърската степен на същата специалност. През 1992-93 година доц. Русенова е била директор на Семинара за обучение и студентски обмен, организиран от Софийския университет, американски университети и фондация „Св.св.Кирил и Методий”. Важен етап в преподавателската ѝ дейност са няколкото години, през които тя преподава български език като чужд на студенти в два английски университета – в Лийдс и Шефилд, както и едносеместриалният ѝ лекционен курс „Дисидентска проза” в колежа „Уорън Уилсън” на Университета на Британска Колумбия във Ванкувър, Канада.

Доц.дфн Стефана Русенова членува в 5 български организации: в Съюза на учените и в Съюза на преводачите в България в Българското дружество за британски изследвания, в Българското дружество за канадски изследвания, в Българската асоциация по американистика, както и в British Society of D.H.Lawrence.

От 1981 до 2007 година доцент Стефанова е участвала в 22 научни конференции с доклади, текстовете на повечето от които са отпечатани в сборници с конферентни реферати.

При обзор на заглавията на всички посочени във връзка с конкурса за професор научни публикации на доцент Стефана Русенова проличава тематика, съотнесима с траен научен интерес към новата английска литература, към модернистичната английска проза и към емигрантската англоезична литература. Няколко статии от списъка на публикациите ѝ са посветени на канадската литература и на проблематика, свързана с литературната рецепция. Представени са общо 11 научни монографии, студии и статии, написани и публикувани или приети за отпечатване, след като на кандидатката в настоящия конкурс вече е било присъдено научното звание „доцент”(през 1998 година). Сред тези публикации е и дисертационният ѝ труд, написан на английски (заглавие на български: „Репрезентации на изгнанието:Джоузеф Конрад, Владимир Набоков, Ева Хофман”) за който през 2010 година ВАК към МС ѝ е присъдил научната степен „доктор на филологическите науки”. За този труд при аprobацията му от Научния съвет на Катедрата по англицистика и американистика

съм изразил писмено становището ми, че той представлява задълбочено сравнително изследване с научен принос към третираната в него проблематика.

Повечето от гореспоменатите 11 нови научни трудове, които представя като участник в конкурса доц. Русенова, са тематично обозначими: като литературно-теоретични изследвания на повествованието в романи на английския автор Д.Х.Лорънс и литературно-компаративистични анализи на няколко произведения на емигрантската англоезична литература. Сред тях най-значим е монографичният труд "H.D.Lawrence: Between Tradition and Innovation", 121 с., в който авторката съпоставя повествователния метод на Лорънс в романите му „Синове и любовници“, „Дъгата“ и „Влюбени жени“. При целевия анализ на трите произведения, който Русенова прави съответно в три от четирите глави на своя труд, тя съумява да докаже тезата си за прогресия на идеята за идейно-естетическа функция на образността в трите романа. Убедителни са доводите ѝ за това, че Лорънсовата образност в традицията на реалистичния наратив в „Синове и любовници“ е променена в романа му „Дъгата“, в който той привнася символика към художествените образи и придава абстрактност на изобразяваното. В този свой монографичен труд авторката стига до заключението, че изследваният от нея автор, Х.Д.Лорънс, в романите си съчетава традицията на реалистично повествование от викторианската епоха с начина на изобразяване, характерен за европейския литературен модернизъм от първите две десетилетия на 20-ти век, имплементиращ образи и символи, породени от енергетиката на подсъзнателното.

Сред представените от кандидатката в конкурса научни трудове, в които тя третира своеобразната поетика на няколко произведения от англоезичната емигрантска литература, с най-важно значение е монографичният - "Dialogs in Exile", издаден като книга през 2010 г. от издателство „Polis“ в София. Той всъщност е преработен и разширен вариант на докторската дисертация на Русенова, защитена през същата година. В книгата се анализират в съпоставителен план три романа - „Ейми Фостър“ на Джоузеф.Конрад, „Истинският живот на Себастиан Найт“ на Владимир Набоков и „Изгубена в превода: живот на нов език“ на Ева Хофман. Авторката прави задълбочен съпоставителен анализ на повествованието в трите творби, търси и намира особеното и общото в тях в поетичния принцип, прилаган от авторите им. Методологията на изследването ѝ се основава на възгледите на Михаил Бахтин, представени в книгата му „Форми на времето и хронотопа в романа“. Съществен

научен принос на Стефана Русенова в този труд е разкриването на различните стратегии на тримата автори в представяне на изгнаническото битие в трите разглеждани романа, които тя определя като „символична, алегорична и постструктуралистка“.

Много интересни наблюдения върху променящото се самосъзнание на автори-имигранти в другоезична цивилизационна среда, отразено в техни творби, прави Стефана Русенова в статията си “The Reconstitution of the Self in Eva Hoffmann and Lubomir Kanov”, публикувана през 2010 г. В творбите на тези двама автори („Изгубена в превода” на Хофман и „Между двете хемисфери” на Канов), които съпоставя, тя открива идеята за творческия акт на писане, словотворчеството, като успешен *modus vivendi* в трайно травмиращата отчужденост на човека в изгнание.

В заключение изразявам следното становище: доц. дфн Стефана Русенова има много успешна преподавателска дейност като титуляр на важни лекционни курсове и семинари с тематика – история на новата и най-нова английска литература в Катедрата по англицистика и американистика на Софийския университет. Притежава богат академичен организационен опит, доказала е високата си преподавателска и научна квалификация и в няколко реномирани университети във Великобритания, САЩ, Канада и Австрия. Научната й дейност в продължение на десетилетия е впечатляваща със задълбоченост, оригиналност и свидетелства за висока ерудираност и за траен интерес към важна литературоведска проблематика. По мое мнение доц. дфн Стефана Русенова като академичен преподавател и учен притежава всички необходими качества за да бъде избрана да заеме академичната длъжност „професор” от почитаемото научно жури за конкурса, в който тя участва.

28.04.2011 г.

проф. д-р Богдан Мирчев